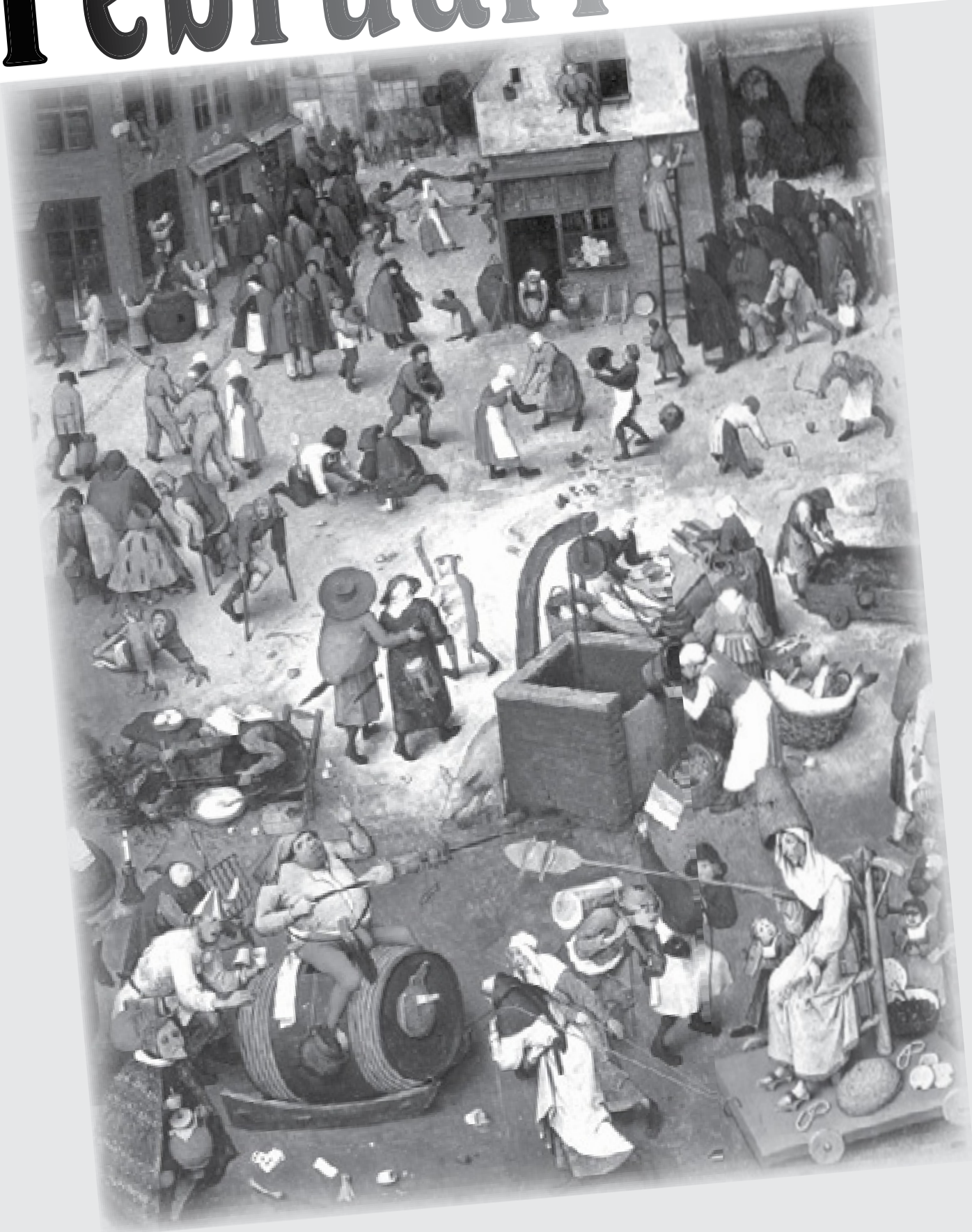

PESTHIDEGKÖTI
WALDORF
ISKOLA

ÚJSÁG

Februári

Húshagyó kedd a farsang utolsó napja. A rákövetkező szerdától húsvét vasárnapig terjedő időszak a nagyböjt. Étkezésben a hústól, a bőséges étkektől, életmódban a vigalomtól, a táncból való tartózkodás, lelkiekben a befelé fordulás ideje. Ekkor – a középkori hagyomány szerint – Konc király és Cibere vajda, vagyis farsang és böjt vetélkedéséből Cibere vajda kerül ki győztesen, s kezdődik a negyven napos nagyböjt. (Vízkeresztkor Konc király győz – a konc a jó húsos, zsíros étel jelképe, a cibere a korpaleves, jellegzetes böjti étel.)

A nagyböjt, vagy más néven „negyvenlőböjt” (a 6 vasárnapi nap nem számít bele) Jézus negyvennapos böjtölésének – az evangéliumok szerint ennyi időt töltött böjtöléssel a pusztában nyilvános fellépése előtt –, majd kínszenvedésének emlékezetére szentelt idő. Megjegyzendő, hogy a naptári 40-es „szent” szám bibliai előzményeivel több helyen is találkozhatunk: pl. Mária tisztulásának ünnepe, február 2. Jézus születésétől, december 24-től számított 40. nap, ekkor tisztul meg a gyermekágyas asszony; vagy 40 nap telik el húsvét és Jézus mennybemenetele között is.

A böjt népnyelvi alakja, a „bút” szó megbecsülendő régiségünk, hiszen még a magyar nyelv szakrális, pogány rétegeből került át mai szóhasználatunkba.

A régi idők böjti fegyelme igen szigorú volt. Az egyházi szokásrend negyven napon keresztül napi egyszeri étkezést írt elő, akkor is csak száraz vagy növényi eledelt lehetett enni, még az ún. fehér eledelt sem, ami a tejét, a túrót, a tojást stb. jelentette.

A böjti fegyelem idővel és vidékenként változott. Az egyház ma már a böjt többféle enyhített változatát is támogatja. Elfogadott a csak péntekenkénti, vagy a szerdai és pénteki napokon való böjtölés, a csak húsvét előtti nagyhéten, vagy csak a nagypénteken való böjtölés (bár ekkor elvárható, hogy az csak kenyérből és vízből álljon).

Tudnunk kell, hogy a böjt nem lehet egyszerűen „divat”, nem lehet csak becsvágyból vállalni, hogy megbizonyítsuk magunknak, ezt is meg tudjuk tenni, egyszerűen nem lehet öncélú, mert akkor a lényegevész el.

A böjt test és lélek együttes imája, vagyis testtel és lélekkel való böjtölés, fölkészít minket az ünnepre, amikor megtörténik a megváltás.

A nem hívő ember számára is válhat „igazi böjtöléssé”, ha például följánlja valakiért vagy valamiért, beteg családtagért, szegényekért, békéért stb.

Csak ne feledjük, ne magunkért tegyük!

Felhasznált források: Bálint Sándor: *Karácsony, húsvét, pünkösd*; Jankovics Marcell: *Jelkép-kalendárium*; Magyar Néprajzi Lexikon

Kabai Katalin

ISKOLAI ÉLET

KIRÁLYI UDVAR AZ AULÁBAN

Ha valaki február elsején betévedt az iskolába, egészen biztosan tudhatta, hol jár: egy királyi udvarban. Mégpedig Elsős László király audienciáján, aki volt olyan nagylelkű, és vendégül látta állatok seregét, isteneket minden égtáj felől, a vadnyugat hőseit. Rengeteg mester munkálkodott, hogy senki semmiben ne szenvedjen hiányt, hogy a világ kerek legyen.

Ez a délelőtti évek óta a nyugodt vidámság jegyében telik. Ahhoz, hogy ez így lehessen, rengeteg munkára van szükség. Nagyon sokat dolgoznak a szülők, akik feldíszítik az aulát, süteményt sütnek, termet rendeznek, és nem utolsósorban jelmezeket készítenek gyermekeik számára.

A tanárok is kiveszik részüket az előkészületekből, ezért a farsang évek óta megbízható koreográfiával zajlik. Mindenki jól tudja a dolgát, ez teszi nagyon gördülékennyé ezt az ünnepet.

Az ünnepet persze a gyerekek teszik ünneppé. Mindig nagy élmény figyelni, ahogy jelmezüket magukra öltve továbbra is önmaguk maradnak.

Öröm látni, amikor az állatok és az istenek találkoznak egymással amikor a mesterek szakadatlan ügyködnek, és min dig nagy élmény, ha teázni hívogatnak a különböző vendéglátók. Nagyon jó volt most is átélni, hogy a nagyobbak, akik a felső tagozatos padokat koptatják, már ismerősként bukkantak fel a szünetben. Mikor kisebbek voltak, ők is részt vettek a király fogadásán, és ezért már tudták, mi re számíthatnak.

Most benéztek a vadnyugati fogadóba, ittak egy teát az indiai teaházban.

Ők is itthon érezték magukat.

Szeretjük ezt a forgatógát, és visszanezve rá annyira örülünk neki, hogy alig várjuk, legközelebb lehessünk valami teljesen mások!!!

Kökénydi Ákos

A FELSŐS FARSANG

Neked milyen volt az idei felsős farsang? Ilyen is, olyan is. Tudósítónk, köztük Balázs Juli és Farkass Flóra egy-egy mondatban gyűjtöttek véleményeket különböző korú diákoktól és tanároktól. Íme:

– Szerintem jó volt, de kellett volna még egy pár zenekar.

– Jó volt, csak egy kicsit nehezen indult be a buli.

– Az eleje nem annyira tetszett, de a végén a karaoke, az jó volt.

– A végére lett jó, mert akkor már kevesebben voltak, és sokkal jobban összehangolódtok mindenki.

– Szerintem a farsang, az jó volt.

– Szerintem lapos volt.

– Zenéltünk, és az jó volt.

– Jó volt, de a tavalyi hangulata nekem jobb volt, mert többen voltak a korosztályomból.

– Nagyon jól éreztem magam, de jobb lett volna, ha több zenekar lép fel. Korábban kéne kezdődnie, mert akkor nem lenne olyan késő, amikor beindul a buli.

– Az eleje lapos volt, de aztán jó volt a tánc.

– Jó volt, de több zenekar kéne, és rövidebb ideig játsszanak.

– Csak az elején voltam, és akkor még álmos volt az egész.

– Hát nem tudom, nekem összességében tetszett, bár az a gond, hogy voltak ezek a borzalmas rockzenekarok, amitől fáj a fejem, ez nem volt túl jó. De azután a karaoke az nagyon jó élmény volt, háromszor is felléptem, meg a többiek is jók voltak, csak lehetne néhány külföldi szám is. Csak egy kicsit kevesen voltunk, de összességében jó volt.

– Hát nagyon jó volt, nagyon élveztem, és a koncertek voltak a legjobbak.

– Hát igen, a tavalyi jobb volt szerintem, de az idei is magas színvonalú volt.

– Jó. Jól sikerült, élveztük.

– Hát szerintem nagyon jó volt, de lehetett volna jobb is, nekem nagyon nem tetszett, a tavalyi jobb volt, meg a tavalyelőtti, de a karaoke, az tetszett.

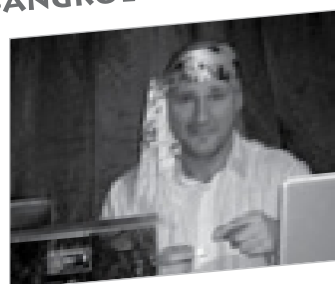
– Hát, annyira nem volt jó, a tavalyi jobb volt, természetesen a 9. osztály koncertjét élveztem legjobban.

– Nagyon élveztem, csak nagyon rossz minőségű volt a nyalóka, amit dobáltak. És elég fájdalmas volt, ha a fejen koppant.

– Nagyszerű programok voltak, nagyon tetszett, hogy sok zene volt, a zenekarok színvonalasak voltak, és jó volt a hangulat.

KÉPEK A SZÜLŐI FARSANGRÓL

A 12. OSZTÁLY ELŐADÁSA

Túlzás nélkül állíthatom, 3 éves korom óta színházba járó ember vagyok. Ráadásul nem a bábszínházzal kezdtem, hanem drámapedagógus nagymamám vitt mindig magával a színjátszó csoport próbáira, előadásaira. Ha színházról van szó, valamiért én mégis konzervatív vagyok, és nagyon magasak az elvárásaim. Ez több okból is meglehetősen kellemetlen: először is nagyképűen hangzik, másodsor gyakran ér csalódás, ritkán van „színházi élményem”. Ez azt jelenti, hogy ritkán esik meg velem színházban, hogy elfelejtem, hol vagyok, nem nézőnek, hanem résztvevőnek érzem magam, és a szünetet borzalmas erőszaknak érzem, utálok, hogy kitép a darab világából. Mindezt azért írom le, mert így válik érthetővé, mit jelent, ha azt írom, hogy az *Egy ember az örökkévalóságnak* színházi élményt nyújtott nekem. Elvárásolt. Nem jutott eszembe, hogy „jaj, de megnőtt, mióta utoljára láttam”, vagy „de ügyesek, milyen sok szöveget megtanultak”. Nem jutott eszembe, mert elhittem, hogy ők Sir Thomas More, Norfolk hercege vagy éppen egyszerű komornyik.

Magabiztosan mozgott minden szereplő a színpadon, nem érződött, hogy megtanult szöveget mondanak, vagy hogy izgulnának. Elfogultság nélkül mondhatom, hogy öcsém, Soltész András, aki Sir Thomas More-t alakította, frenetikus volt. Sudár, vállas termete, a játékos, bujkáló mosoly, ami a zord időkre eltűnt... Legalább ennyire objektíven remek volt Wootsch Domi mint komornyik, fogadós, börtönőr, hóhér. Tökéletesen helyállt, mindig sikerült magára, a mondanivalójára vonni a figyelmet, miközben mellesleg átrendezte a színt, és szerepet váltott. Üde színfolt volt Pobori Csaba, az elveihez mindig hű ifjú, More parádés ellenpontja. Tóth Eta mint Cromwell ellenszenves volt és hátborzongató, amilyenek az ember elképzel egy okos, rideg, hatalomra éhes hivatalnokot. Nyomasztó volt látni a Sallay Zsuzsi alakította Rachel életútját, a megalkuvó, köpönyegforgató ember törtetését, a pénz, a gazdagság, a befolyás megszerzésére irányuló tetteit, miközben elárul minden fontos emberi értéket. Schneider Kristóf a nemes lelkű herceg szerepében együttérzést keltett, ahogy őrlődött a barátság és a hatalom kényszerítő ereje között.

Kivételesen jól etalált jelmeze volt mindenkinek. Nagyon jól megfért egymás mellett More vagy a spanyol követ szinte korabeli jelmeze, a király bundája vagy Cromwell kortalan, modern ruhája.

Végül kénytelen vagyok ódákat zengeni a rendezésről is. Nyilvánvalóan rengeteget számított, hogy nagyon jó volt a szereposztás. Mindenki hitelesen bele tudott helyezkedni az általa alakított karakterbe. Ezen kívül bátor és nagyon etalált döntés volt a kevés, csak jelzés értékű díszlet. Nem volt, ami elterelte volna a nézők figyelmét, ami viszont a szereplőket állította komoly kihívás elé. És mindenki felnőtt a feladathoz, maximálisan teljesített.

Nagyszerű előadás volt. Amikor előtte meghallottam, hogy majd' három óra a darab, bevallom, kicsit megijedtem. Utólag mondhatom: teljesen alaptalanul. Igazi színházi élmény volt, ha lenne még előadás, mindenkinek bátran ajánlanám a megtekintését.

Soltész Anna

Régóta tudtam már, hogy idén melyik színdarabban készülnek a tizenkettedikesek, és nagyon vártam az előadás napját. A darab nem volt ismeretlen számomra, mert angliai tanulmányaim során foglalkoztam vele, sőt volt szerencsém angol nyelvű előadást látni egy londoni színházban. Az előadás előtt és után is volt alkalmunk arra, hogy elolvassuk, megbeszéljük és elemezzük a drámát.

Nagyon megrendítőnek találtam a börtönjelenetet, amelyben végül bizonyossá válik, hogy Thomas More-nak meg kell halnia, ha nem eskszik fel az új törvényre. Itt, az addig még reménykedő Thomasból az eszméit mindenképpen vállaló, halálra is elszánt ember válik.

Úgy gondolom, manapság nagyon fontos, hogy ilyen példák is legyenek előttünk (őszinteség, emberi állhatatosság), még akkor is, ha ezeket a történelemből vesszük.

Nem lehetett könnyű a tizenkettedikeseknek megérteni, feldolgozni, és végül színpadra vinni ezt a darabot. A végeredmény azonban önmagáért beszélt. Jónak találtam az ötletet, hogy férfiszerepeket női szerepekké alakítottak, így a lányok is „önmagukat” adhatták, és nem kellett férfi tulajdonságokat megjeleníteniük vagy utánozniuk.

Az is érezhetővé vált az előadás alatt, hogy a tizenkettedikesek élvezik a játékot; és ellentétben a londoni előadással, ez a produkció engem igazán mélyen megérintett. (Talán azért is, mert nagyrészt ismerem a szereplőket, és személyesen is érintett voltam a darabban a testvérem által.)

Örülök, hogy mind a két szereposztást láthattam, és azt hiszem, mindenkiről elmondható, hogy a darab folyamán egészen átlényegültek azokká, akiket alakítottak, hogy végül mint-ha maga Thomas More állt előttünk, vállalva minden megpróbáltatást a lelkiismerete tisztaságáért!

Kedves tizenkettedikesek! Köszönöm nektek, hogy ilyen szép élmény részese lehettem!

Tóth Veronika

„Nincs hit, teljességgel nincs hit itt a Duna-Tisza közén, ahol mindig is kevés volt...” – írja Ady Endre a múlt század elején egyik esszéjében. A költő nem valamiféle egyházhoz való tartozást kér itt számon a magyarságtól, nem dogmatikus hitet, hanem mondjuk így első megközelítéssel: a lélek szárnyalását, talán azt az erőt, ami aztán a szárnyalásból következően mer tervezni, jövőt látni, ami le tudja győzni a hétköznapi szürkeségéből ránk ragadó csüggedést, és a megoldások után kutat.

Pál apostol „a nem látható dolgokba vetett bizalom”-ként határozza meg a hitet.

Iskolánk igyekszik hitre nevelni. Nem felekezeti iskola a miénk, jóllehet szívesen látjuk itt a hittant tanító egyházi embereket, hogy tartsák meg óráikat azok számára, akiknek családja ezt igényli. Az órarendünkben azonban az ún. szabad vallásórák szerepelnek a hagyományos hittanórák helyett, melyeken a hit kérdéseit talán a legközvetlenebbül igyekszünk érinteni, és ezáltal a hitet ápolni. (Fontos hangsúlyozni, hogy nem antropozófiát tanítunk a gyerekeknek, iskolánk tehát *ilyen értelemben* nem áll világnézetének szolgálatában.)

Rudolf Steiner sokszor beszél arról, hogy a gyermekek „vallásos érzülettel” érkeznek a világra, a teendőnk tehát „csak” az lenne, hogy ezt az érzést segítsük életben tartani. De milyen nehéz is ez sokszor! Olyan korban élünk, melyben ezerfelől érnek bennünket – felnőtteket – a bombák: élj realisan, ne álmodozz, vedd kezdedbe az életet, tervezd meg, építsd fel, valósítsd meg önmagad, használd ki a lehetőségeket! Nagy a ránk nehezedő nyomás, hogy helyt tudjunk állni az élet forgatagában. Simone Weil szavaival élve (lsd. januári szám): „jeges tumultusban” élünk. Figyelmiink, érzékszerveink újra meg újra a látható világ felé csábulnak, mind inkább az adottat vesszük komolyan, és egyre kevésbé „a nem látható dolgokat”, így a szellemi és lelki világot, és a folyton-folyvást létesülőt. „Rettenetes, hogy a tényektől oly sokszor nem látjuk a valóságot” – idézi Pilinszky János gyakran Rilke sóhaját. Sokszor mi, felnőttek nem vagyunk tehát a hit állapotában, mert fogva tartanak bennünket a „tények”, a rideg, hétköznapi tények, „a hideg tumultus”, és nem tudunk szabadulni belőlük. (Erről ír Ady.)

Ha fontosnak tartjuk azonban, hogy gyermekeinket a hit légkörében neveljük, nyilvánvalóan magunknak kellene először átörönni hitetlenségünk – fásultságunk, az adott világ elfogadásából adódó beletörődésünk – zártságát. Ebből az állapotból mindenek előtt akarnunk kell kitörni, („zörgessetek és megnyittatik”), fel kell fognunk, be kell látnunk, hogy szükségünk van a hit segítségére. „...a mindenséget vágyom versbe venni, / de még tovább magamnál nem jutottam. / ...Vak dióként dióban zárva lenni / s törésre várni beh megundorodtam. / ...Csak nyílám szökhet rajta át: a vágy...” Mint láthatjuk, Babits Mihály *A lírikus epilógja* című versében meglehetősen pontosan írja le a bezártság állapotán túl azt a tényt is, hogy a vágy a kitörésre, valamint az állapotomtól való elidegenedés, az undor még nem elég. A hitre jutáshoz kell ugyanis még valami, amit kegyelemnek szoktak hívni, és ami egy felém jövő gesztus. Ott lehet azonban a bizonyosságom: „Ha kenyeret kértek, nem követ kaptok” – idézi Simon Weil a jézusi ígéretet. A hitnek tehát két arca van: egyfelől tőlem függő, akaratlagos, sokszor munkával kiküzdött arca, másfelől ajándék jellegű arca.

A hittel eltelt élet sem jelentheti azonban a szakadatlan bizalmat, örömet, lendületet, bár sokszor hajlamosak vagyunk arra, hogy ezt képzeljük, és ezért el is játsszuk ezt a fajta „látványosan boldog és kiegyensúlyozott vagyok” – szerepet. A hit nem valami óvszer, mely megvéd a tragédiáktól, a kételytől, a bizonytalanságoktól, a szomorúságtól, a könnyektől. Szentimentalizmus lenne ezt gondolni. Így hát az általános kérdés mellett – hogyan neveljük gyermekeinket hitre – fontos erre is rákérdezni: hogyan neveljünk hitre, amikor éppen meggyengült a hitünk, kétségek gyötörnek, ha fájdalom ér bennünket.

Jó volna, ha megosztanátok ezzel kapcsolatos gondolataitokat, élményeiteket, tapasztalataitokat. Mint ahogy arról is szívesen olvasnánk, mit gondoltok ti a hitre nevelésről. Mit gondoltok arról, hogy iskolánk igyekszik a hitet ápolni a gyermekekben? Fontosnak tartjátok-e ezt a fajta irányultságunkat, vagy vannak-e ezzel kapcsolatban kételyeitek, kifogásaitok? Ha fontos számotokra, írjatok arról, hogy miért.

A témát folytatni szeretnénk a következő számban is.

Beöthy Hanna

Mit jelent számomra, hogy az iskola a hitre nevel?

Beöthy Hanna kért meg, hogy írjak erről a témáról. Nem értettem, miért éppen hozzám fordul ezzel kapcsolatban, hiszen nem vagyok tájékozott a Waldorf-irodalomban, és nem is foglalkoztam ezzel a témával mélyebben. Mellesleg sajnós azt sem mondhatom el magamról, hogy hívő lennék. De talán épp ezért kért meg, hogy egy átlagos szülő – ha van ilyen – szemével és tudásával láttassam ezt a kérdést.

Tehát mit jelent számomra, hogy az iskola a hitre nevel? Először a hit fogalmát igyekszem tisztázni. Szerintem a hit olyan lelki állapot, amelyben az ember átérzi, hogy életének értelme van, és hogy léte része egy felsőbb erő irányította kozmikus rendnek. Tehát ennek a meghatározásnak a szellemében tekintve, ha az iskola valóban a hitre nevel, akkor valamilyen módon

a fent leírt lelki állapotot igyekszik átadni a gyerekeknek. Hogyan teszi ezt? Szerintem minden olyan rítus, amely valamiképpen az időhöz kapcsolódik (a reggeli fohász, az étkezések előtti áldás, az évkör ünnepei) ezt a kozmikus rendhez kapcsolódó szálát erősíti. A gyerekek ezeken a rítusokon keresztül élék meg a hithez kapcsolódó lelkiállapotot. Persze a rítusok egy része erősen kapcsolódik a keresztény kultúrkörhöz, ami azt jelenti, hogy a iskola nem „csupán” a hitre, hanem esetleg vallásra is nevel, mégpedig keresztény vallásra. De itt rögtön abba is hagyom a téma további fejtegetését! És teszem ezt nemcsak azért, mert a cím és Hanna kérése csak a hittel kapcsolatos tárgyra vonatkozott, hanem azért is, mert a mi családjunkban, ahol nem a keresztény hagyományt követjük, gondolatban itt mindig csendben megállunk.

Berán Sára

OSZTÁLYTANÍTÓ ÉS OSZTÁLYKÍSÉR VÁLASZTÁS

A február 21-i Nagykonferencia két fontos ügyben is döntést hozott. Megválasztottuk a 2008. szeptemberében induló első osztály tanítóját és a jövő évi kilencedik osztály kísérőit is. Mindkét választás könnyű volt, hiszen a javaslatot az ezzel megbízott csoportok hónapok alatt készítették elő. A jövő évi első osztálytanító Stenszky Csanád, a kilencedikes osztálykísérők pedig Pintér Eszter és Fehér Béla lesznek. Őket szeretnénk most röviden bemutatni.

STENSZKY CSANÁD

Csanád másfél éve érkezett iskolánkba friss Waldorf-osztálytanítói végzettséggel és angol tanári szakirányú diplomával. Többen ismertük és tanítottuk is a solymári tanárképzésen, és mindannyian örültünk, hogy végül a hidegkúti iskolát választotta a lehetőségek közül. Már akkor nyilvánvaló volt, hogy Csanád osztálytanító szeretne lenni, de, ahogy az természetes is, úgy döntött, hogy előbb néhány évet nyelvtanárként dolgozik, hiszen így lehetősége nyílik megismerni az iskolát, különböző korosztályokat, felvenni az iskola napi ritmusát. Nekünk akkor égetően szükségünk volt egy képzett nyelvtanúrra, hiszen az előző évben fél évig több osztályban nem volt angoltanár, és igaz ugyan, hogy rátaláltunk a nagyszerű Jessicára, de ő év végén visszament Kanadába. Csanád egyszerre öt osztályban kezdett el tanítani, és mindannyian azt láttuk, hogy végre újra rend van. Szisztematikusan építette fel a tananyagot a különböző évfolyamokon, könnyen vette a kezdő tanár előtt tornyosuló akadályokat, gyorsan részévé vált a tanári karnak.

Ezek után egyértelműnek tűnik, hogy ebben az évben Csanád is részt vett annak a csoportnak a munkájában, ami a második osztály főoktatásait, „osztálytanító-pótlását” oldotta meg. Az ő feladata volt a számolás epochák megtartása (az angol órák mellett). Ez a munka meggyőzően bizonyította számunkra, hogy Csanád készen áll az osztálytanítóságra.

Talán érdekes lehet még azt tudni, hogy Csanád a gimnázium elvégzése után a Kereskedelmi és Gazdasági Főiskolára járt, onnan vezetett az útja a Waldorf-pedagógiához. Vitorlázik, íjászkodik és a pedagógia szakmai kihívásai mellett évek óta komolyan foglalkozik a tanítási módszerünk mögött álló filozófiával, az antropozófiával is.

Sok sikert kívánunk neki a továbbiakban!

PINTÉR ESZTER és FEHÉR BÉLA

Kecskemét és Tamási. Kelet-Magyarország napos-lapos vidéke és Tolna dimbes-dombos tájai. Fehér Béla Kecskemétre a neves Piarista Gimnáziumba járt, onnan került először Pécsre, majd házasságkötése után a budapesti egyetemre, földrajz szakra. Pintér Eszter is tanult Pécsen, az Óvónőképző Szakközépiskolában. Utána Tamásiban dolgozott egy évig, de aztán a fővárosba repítette az euritmia, ahonnan már csak egy lépés volt 11 éve a hidegkúti iskola. Aki ajánlotta, Szentmártony Yvonne, jól ismerte, hiszen a képzésen tanította is Esztert. Előtte fél évig még Svájcban tanult, közben pedig négy évet gyesen volt két gyermekével, akik most az első és a harmadik osztályba járnak. Eszter energikus egyénisége, sokoldalúsága – több osztályban is rendszeresen helyettesít főoktatásokon - üdítő, vidám temperamentuma révén minden évfolyammal megtalálja a hangot.

Részben neki is köszönhető, hogy nálunk a gyerekek szeretik az euritmia órákat. Eszter, miközben szinte az egész iskolát tanítja euritmiból, ötödik éve dolgozik leendő osztályával.

A felső tagozat indításakor, az első két évben Kőkény Ákos tanította a földrajzot. Aztán azt mondta, hogy itt az ideje keresni egy teljes állású profi, még akkor is, ha ki kell találnunk, hogy mi mást csinálhatna az évi négy epocha mellett. Gát Anna ajánlotta Bélát, aki az első évben napközis tanár volt. Ő volt az első, akinek sikerült állandó és kedvelt napközit működtetni az iskolában. Béla megjelent a hatalmas barna bőrönddel, egész délután játszott a kicsikkel három éven át, de aztán az irodába szólította a munka. Azóta ő készíti elő a felső tagozat hivatalos iratait, bonyolítja a felvételi és érettségi ügyintéztést és emellett filmklubot és halálosan kimerítő biciklitúrákat vezet. Nem véletlen, hogy elvállalta ezt az osztályt, hiszen a hajdani kis napközisek közül sokan ebbe a bizonyos, mostani nyolcadik osztályba járnak.

A felső tagozat tanárai támogatják a páros osztálykísérést, külön izgalom, hogy vajon az új páros mit fog hozni az évek során kialakított rutinba. Eszter és Béla szívesen vállalták együtt ezt a munkát. Nekik is sok sikert kívánunk!

Balassa Bálint

ELMARAD!

A március 7-re meghirdetett tanári koncert szervezési okok miatt sajnos elmarad. Elnézést kérünk!

Balázs Mátyás

A TANÉV HÁTRALÉV ESEMÉNYEI ÉS SZÜNETI RENDJE

Ebédbefizetés március óra	2008. február 25-26. hétfő-kedd
Tanári koncert	2008. március 7. péntek ELMARAD!
Ebédbefizetés április óra	2008. március 17-18. hétfő-kedd
Húsvéti szünet	2008. március 20-30. csütörtöktől
Ebédbefizetés május óra	2008. április 21-22. hétfő-kedd
Tavaszi Hangverseny	2008. április 25. péntek
Majális sportnap	2008. május 1. csütörtök
Munkaszüneti nap	2008. május 2. péntek
Írásbeli érettségi szünet	2008. május 5. hétfő – magyar
	2008. május 6. kedd – matematika
	2008. május 7. szerda – történelem
Az osztálykirándulások időpontja	2008. május 5-7.
Pünkösdhétfő	2008. május 12.
Ebédbefizetés június óra	2008. május 26-27. hétfő-kedd
12. osztályos diplomaelőadások	2008. május 19-30.
Olimpia	2008. május 28-31. szerda-szombat.
Diplomaosztás, bankett	2008. június 13. péntek
Utolsó tanítási nap	2008. június 13. péntek
Bizonyítványosztás	2008. június 19. csütörtök
13. o. ballagás	2008. június 19. csütörtök
Tűzgrás	2008. június 20. péntek 18 óra

LEENDŐ 1. OSZTÁLYOS ELŐKÉSZÜLETEK

Az első osztályos felvételit megelőző előadás- és beszélgetéssorozat indult 2008. február 18-án az iskolában.

A további művészeti foglalkozásokat, előadásokat és beszélgetéseket hétfőnként 18 órai kezdettel tartjuk az euritmia teremben. Ezek az alkalmak az iskola tanárai, gazdasági vezetője, szülői képviselője és felsős vagy volt diákjai mutatják be az iskolai életet, a Waldorf-pedagógiát és az iskola működésének sajátosságait.

Az előadások időpontjai:

2008. február 25. – A művészetek szerepe a Waldorf-iskolában
(A művészeti foglalkozást és a beszélgetést vezető tanárok: Klenovicsné Papp Judit, Pintér Eszter, Pásztor Kata, Hadabás Éva és Varga-Szemes László)

2008. március 3. – A felső tagozat bemutatkozása
(A beszélgetést vezető tanárok: Balassa Bálint és Balázs Mátyás)

2008. március 10. – Az iskola szervezeti élete és gazdasági működése (Az ismertetőt tartják: Jámbor Judit, Tóth Elek és Kulcsár Gábor)

Ezen az estén mutatjuk be a leendő osztálytanítót is.

A szülők a jelentkezési lapokat az iskola titkárságán, vagy a fent meghirdetett időpontokban személyesen vehetik át, és azok az iskola honlapjáról is letölthetők.

A jelentkezési lapok leadásának határideje:

2008. március 17. (hétfő)

A felvételi időpontja: 2008. április 4-5. (péntek-szombat)

Minden érdeklődőt, jelenlegi vagy leendő szülőt szeretettel vár:

Krigovszki Anna és Gerle Edit

FELSŐTAGOZATOS MŰVÉSZETI BEMUTATÓ

2008. február 27. (szerda) 14.30.

A bemutató a 10. és a 11. osztály szövése, agyagozás, könyvkötés, festés és dráma óráinak lezárása, amely minden évharmadban rövid drámbemutató és művészeti kiállítás formájában történik meg.

A bemutató nyitott, minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ

1%-ának felajánlása a Török Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítvány intézményeinek támogatására

Ezúton mondunk köszönetet az iskola közösségéhez tartozó szülőknek, barátoknak, akik a 2006. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az iskolát fenntartó Török Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítványnak ajánlották fel.

A táblázatban látható, hogyan alakult az Alapítvány bevétele a személyi jövedelemadó 1%-ából:

Adóév	Kapott SZJA 1%
2001	690.000 Ft
2002	646.000 Ft
2003	762.000 Ft
2004	734.000 Ft
2005	816.000 Ft
2006	928.000 Ft

A Kuratórium egy korábbi döntése értelmében az 1%-os felajánlások megoszlása jelenleg a következő:

10% Török Sándor Waldorf Óvoda
50% Pesthidegkúti Waldorf Iskola
40% Tanárképzés

Az Iskolafenntartó Bizottság 2007. 10. 16-i ülésén javasolta, hogy a megosztás legyen arányos a tanulólétszámmal, és kérte a Kuratóriumot, hogy tárgyalja újra a kérdést.

Amennyiben idén kis odafigyeléssel másokat, újakat is megnyerünk ügyünknek, akkor az SZJA 1%-ból befolyó bevételünket jelentősen növelhetnénk.

Fontos! Az SZJA 1% felajánlásakor nem az Iskolát és adószámát kell beírni, hanem az intézményeket fenntartó, kiemelten közhasznú Török Sándor Waldorf-pedagógiai Alapítványt. Adószám: 19008343-2-41

Köszönetet mondunk továbbá azon családoknak, akik a rendszeresen befizetett vállalkozásukkal nagymértékben hozzájárulnak iskolánk napi működésének anyagi stabilitásához.

Jámbor Judit

A SZÜLŐI ESTEK IDŐPONTJAI

	hétfő	kedd	szerda
Minden hónap első	Szülői Kollégium	4. osztály	2. osztály és 9. osztály
Minden hónap második	8. osztály	1. osztály	7. osztály
Minden hónap harmadik	11. osztály	3. osztály	10. osztály
Minden hónap negyedik	6. osztály	12. osztály	5. osztály

A Februári Újságot kiadja: Pesthidegkúti Waldorf Iskola • 1028 Budapest, Kossuth Lajos u. 15-17. Honlap: www.hidegkut-waldorf.hu • E-mail: ujsag@hidegkut.waldorf.hu
Szerkesztőség: Balassa Ágnes, Beöthy Hanna, Lampert Tünde, Kulcsár Gábor, Szász Györgyné (Gyöngyi) • Korrektúra: Lakatos Anna • Nyomdai előkészítés: Székely István
Kivitelezés: Variopress Kft. • Megjelenik havonta. Lapzárta minden hónap 15-én. • A hirdetésekét Gyöngyvinél, vagy az ujsag@hidegkut.waldorf.hu e-mail címen adhatják le.
A szerkesztőség fenntartja a jogot a beérkező írások kiválasztására, és azok esetleges rövidítésére. A kéziratokat nem tudjuk megőrizni. A megjelenő lapszámok a honlapon is olvashatók. A címlapon Id. Peter Brueghel Farsang és Böjt harca c. képének részlete, 1559 (Olaj, fatábla - 118 × 164,5 cm - Kunsthistorisches Museum, Bécs.)

KVÍZ

1.
„Februáriusban alighanem tél lesz,
Még a sóhaja is arccsippentő szél lesz,
Édesebb piros színt adva minden rúzsnál,
Békebelibb színt már sápadt háborúsnál.”
Tóth Árpád: Februárius

Honnan származik a hónap elnevezése?

- a) Eredete és jelentése ismeretlen.
b) Juno egyik melléknevéből, vagy a tisztulást jelentő „februa” szóból.
c) A szeles, hideg jelentésű „februm” szóból.

2.
„Megvillan a nap, hunyorint.
S íme fehér hangján
rábéget a nyáj odakint,
tollát rázza felé s cserren már a veréb.”
Radnóti Miklós: Február

Hogy nevezték régen a február hónapot?

- a) Böjt hava.
b) Böjtelő hava.
c) Böjtmás hava.

3.
„A fák az égre nyújtják mezítlén karjukat,
»Ruházzatok fel minket!« kéri a mennyeket.
»Adjatok bő ruhának lobogó lombokat,
húzzatok ujjainkra zöld selyemkesztyűket.»
Babits Mihály: Paysages Intimes / 2. Tavasz előtt

Mi február hónap székely elnevezése?

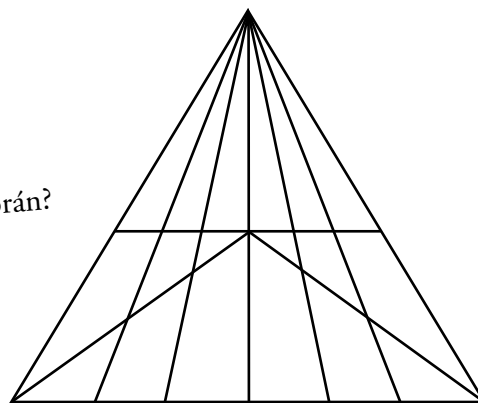
- a) Álom hava.
b) Fergeteg hava.
c) Jégbontó hava.

TÖRD A FEJED! TALÁLÓS KÉRDÉSEK

1. Se csontja, se húsa, se feje, se lába;
csak négy ujja meg a hüvelykujja. Mi az?

2. Kötekedik fűvel, fával,
játszik mások kalapjával,
lovagol az ember hátán,
soha nem áll saját lábán. Mi az?

Hány háromszög van az ábrán?

FEJTÖRŐ FELADVÁNY

Alszik, vagy nem alszik?

Amikor a király alszik, minden, amit igaznak hisz, hamis. Más szóval, minden, amit a király alvás közben hisz, az hamis. Amit viszont ébren hisz, az mind igaz. Nos, múlt éjszaka a király azt hitte, hogy ő is és a királynő is alszik. Aludt ekkor a királynő, vagy sem?

A megfejtéseket a következő számban olvashatjátok.

A JANUÁRI REJTVÉNYEK MEGFEJTÉSEI:

Találós kérdés: 1. Göncölszekér, 2. Labda

Szóban forgó: 1. Fenyőág, 2. Gyöngyök, 3. Jégcsap, 4. Autógumi

NEVELŐK EGYÜTT A GYERMEKKORÉRT

Meghívó
Waldorf Pedagógiai Műhelyre

Kedves Pedagógusok, kedves Szülők!

Napjainkban világszerte újraértékelődnek a nevelési módszerek. Egyre több ember ébred rá arra, hogy a hagyományos iskolai nevelés ma nem érintkezik gyermekeink igényeivel, és nem is adja meg számukra a megfelelő fejlődési lehetőséget. Az egyre közelebbi testkondíció nem jelent megoldást: továbbra is az akadémikus tudás elvárásának megjelenésével állunk szemben. Ez nem megfelelő közeg a gyermek fejlődése számára – eleve egy olyan feszültséget hoz létre, ami alácsúsz a tanulás útjában.

Ugyanakkor – sokkal előremutatóbban – eleddben van a szociális és érzelmi nevelés iránti érdeklődés. A Waldorf-iskolák sok évtizede úttörői az ilyen szemléletű nevelésnek. Nyugat-Európában együttműködésüket várják az e téma körüli párbeszédben, kérvén, hogy így működjenek közre az iskola és a tanulás éthozzáinak megemelésében, a nevelés és oktatás megújításában.

A Magyar Waldorf Szövetség nevében egy napos konferenciára hívunk minden kedves Waldorf-óvodást, alsó- és középtagozatos osztálytanítót, szaktanárt, felső tagozatos tanárt és szülőt, és érdeklődőt, hogy:

- a nevelés jelen helyzetét elemezve megvizsgáljuk a szociális és érzelmi nevelés fontosságának eszméje által feltámasztott lehetőségeket;
- közrelétsünk arra, hogy a steineri impulzusból merülő Waldorf-pedagógia milyen módon játszhat szerepet a pedagógia általános megújításában;
- és miként tud – ezen megújulás iránti elköteleződéséből is – saját jövőbeli fejlődéséhez hozzájárulni a Waldorf-pedagógia.

VENDÉGUNK: Christopher Clouder

a LCSWE (European Council for Steiner/Waldorf Education) elnöke, az Alliance for Childhood (Mozgalom a Gyermekkorért) társalapítója, az Európai Unió szabad oktatási fórumain a Waldorf-pedagógiát képviselő Waldorf-pedagógus és oktatáspolitikus. (Előadás angol nyelven, tolmácsolással hallgatható.)

SZAKCSOPORTOK: A szociális és érzelmi nevelés megvalósulása a Waldorf-óvodában és a Waldorf-iskolában

IVASKÓ ILONA, óvodás: Személyes, tapasztalati, tett – hogyan tanul a kisgyermek?

KULCSÁR GÁBOR, osztálytanító: A szociális és érzelmi nevelés megvalósulása az alsó és középtagozatos

TALLÓS PÉTER, felső tagozatos tanár: Az iskolai gyakorlatok és a művészeti képzés szerepe a szociális és érzelmi nevelésben a felső tagozaton

A MŰHELY IDŐPONTJA: 2008. március 1., szombat 10-16 h

A MŰHELY DÍJA:

2008. február 27-éig írásbeli jelentkezés és befizetés esetén a Magyar Waldorf Szövetség tagjainak: 4000 Ft, 27. utón 6.000 Ft. Egy intézményből 10 fő együttes jelentkezése esetén (fűt. csoportos jelentkezési lap) további kedvezmény: 3000 Ft/fő. Jelentkezési lap megtalálható a hirdetőtáblán, interneten, illetve kéthetente a Magyar Waldorf Szövetségtől.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HELYSZÍN:
PESTI HIDEGKÜTI WALDORF ISKOLA
(1020 Budapest, Kossuth L. u. 15-17.)

További információk: Magyar Waldorf Szövetség 1075 Budapest, Asbóth u. 17.
Tel.: 06 30 327 27 06, 06 1 461 00 96, e-mail: mwsz@waldorf.hu

A Februári Újságban a legutóbbi lapszámunkban megjelent egészségmagatartás-kutatás összegzéséhez kapcsolódunk a gyerekek táplálkozásáról szóló írás közreadásával. A cikk írója – Udo Renzenbrink – a különböző táplálékok és tápanyagok sajátosságait és minőségét a gyermeki fejlődéssel összhangban igyekszik bemutatni.

Ez az írás nem első ízben jelenik meg az iskolai újságban, mivel a Waldorf-Saláta 1997. október-novemberi számában az akkori szerkesztők egyszer már megjelentették.

E témához kapcsolódó észrevételeiteket, gondolataitokat és visszajelzéseiteket örömmel fogadjuk az újság új e-mail címén: uj sag@hidegkut-waldorf.hu

Kulcsár Gábor

Udo Renzenbrink

A GYERMEK TESTI FEJLŐDÉSE, A SZELLEMI-LELKI SZABAD KIBONTAKOZÁS ALAPJA

Aki a gyermeki lét és növekedés titkát meg akarja érteni, annak választ kell keresnie azokra a kérdésekre, amelyek minden emberi eszmélés kezdetén fölmerülnek: Mi az ember? Honnét jön? Hová megy? Mi az értelme a földi létnek?

Az ember lénye

Individualitásként éljük át önmagunkat, szellemi eredetű én-lényként. Testünk segítségével, amely eszköze a léleknek és a szellemnek, a földi lét folyamán megvalósítjuk önmagunkat.

Hogy életünket önálló személyiségként alakíthassuk, a növekedés hosszú időtartamára van szükség. Szemben az állattal, amely gyorsan felnő, és bizonyos készségekkel rendelkezik, az embernek a gyermek- és az ifjúkor különböző fokozatain keresztül, fáradságos munkával kell megszereznie az életrevalóságát. Milyen hatalmas erőfeszítést jelent a felállás, a járás, a beszéd és a gondolkodás megtanulása! Mi mindent kell a gyermeknek kiskorában, iskolás- és tanulóéveiben elsajátítania ahhoz, hogy később az emberi társadalom alkotó tagjává válhasson!

Az emberi fejlődés nem érhető meg csupán a test növekedéséből, ahogy funkciói kialakulnak, és ahogy ezáltal létrejön a lehetőség a szellemi-lelki megérlelődésre. Ezért az emberi lény négy tagját kell megkülönböztetnünk, amelyek bizonyos szabályok szerint bontakoznak ki. Melyek ezek?

Az érzéki észlelés útján az emberi természetnek csak az első tagja közelíthető meg: a fizikai test. Ez ugyanazokból az anyagokból és erőkből áll, mint az úgynevezett élettelen világ.

A fizikai testen túlmenően a szellemtudomány fölismer az emberben egy második tagot is: az ún. élettestet, vagy más kifejezéssel az étertestet. Ez a rész az emberben közös a növényvel és az állattal, ez hatja át élettellel. Az éter- vagy élettestet összetartja a fizikai test anyagait és erőit, működteti a növekedést, a szaporodást, a táplálkozást és a nedvek ritmikus keringését. Fölépítője és alakítója a fizikai testnek, mintegy építészé annak, és egyúttal lakója is. Az étertest az anyag és a szellem között működik, aközött, ami a térben van, és ami más szellemi dimenziókból a materiális létet kialakítja. Azok a képzőerők, amelyek benne működnek, a kozmikus környezetből, a Nap, a Hold és a csillagok szféráiból áramlanak a földi világba. A Föld eleven burkában bontakoznak ki, a szélben és az időjárásban, a fényben és a hőben, a forrásokban és a vízesésekben, minden

növekedő, sarjadó életben. Az éteri világ állandó mozgásban valósítja meg önmagát, örökös változásban. Ha visszavonná magát az élőlényekből, a látható formák elhervadnának és eltűnnének.

Az étertest az emberben a „folyékony ember” ritmikus áramlásaiban fejeződik ki. Itt alakulnak eleve a fizikai-kémiai folyamatok, itt gőzzük le a földi nehézkedési törvényeket.

Az emberi lény harmadik tagja az úgynevezett érzőtest vagy asztrálest, a fájdalom és az öröm, az ösztönök és az érzések hordozója. A növényben ez nincs meg, a növény csak fizikai és étertestből áll. Az érzőtestet az ember az állatvilággal közösen birtokolja. Ahogy az étertest az emberben a ritmikusan keringő folyadékok útján valósítja meg magát, úgy az asztrálest a levegő eleme útján, a légzési áramlatok útján kapcsolódik a szervezethez. Erről már a görögök is tudtak. Számukra a belelegzett levegő, a pneuma volt a lélek hordozója. Ez is ritmikus rendszer. Amikor egy magasabb princípium a földiséggel akar egyesülni, ennek ritmusban kell történnie.

Az embernek van még egy negyedik tagja is, amelyben nem osztozik más földi lényekkel. Ez az emberi én. Az olyan lény, amely önmagára ént tud mondani, saját szellemi világot hordoz magában. Valami isteni kezd beszélni benne, amellyel szemben kötelességtudatot és felelősséget érez. A lelkiismeret szava szólal meg. Az én a testben „én-organizmust” alkot, amelynek segítségével a strukturális és a funkcionális rend emberszerűvé, individuálissá válik. Az emberi organizmus semmi máséhoz nem hasonlít. Csak az emberben van például ilyen sok különböző fehérjeképződmény. Az az elem, amely az énnel kaput nyit az anyagi világba, a hő, amelynek organikus hordozója a vér. Nem véletlenül kéri Mefisztó Fausttól, hogy a szerződését vérével írja alá. Ez az emberi én-lény kifejeződése.

A fejlődés három fázisa

Az ember lényének négy tagja az egyes életkorokban különböző módon fejlődik. Rudolf Steiner leírja a fejlődés bizonyos törvényeit, amelyeknek ismerete a gyermek neveléséhez és táplálásához is rendkívül fontos. Meghatározza az említett részek burkainak fogalmát, amelyektől a növekedő gyermek hétéves ritmusban szabadul meg. Az alakuló ember születése előtt egy fizikai anya-burokba van bezárva, amelyet születésekor elhagy.

Hétéves koráig – a fogváltásig – éterteste még nem szabad, hanem egy éteri burok veszi körül. Csak ezután következik be az étertest „megszületése”. Az asztrális burok a nemi éréstől marad meg. Ettől az időponttól válik önállóvá az asztrálist. Végül további hét év múlva az én válik nagykorúvá.

A gyermek fejlődésének tehát a következő fokozatait tudjuk megkülönböztetni, amely fázisok az ideális ritmussal szemben gyakran előbb következnek be:

- a születéstől a fogváltásig (1–7 év),
- a fogváltástól a pubertásig (7–14 év),
- a pubertástól a nagykorúságig (14–21 év).

A születéstől a fogváltásig terjedő időszak

Az első korszakban a gyermek éterikus képzőerőit teljesen az organizmus építésének szenteli. Ezek az erők még nem lépnek állandó kapcsolatba a külvilággal, még nem válnak szabaddá a tanulási képesség és az intellektuális tevékenység számára.

Csak a fogváltással önállósul az intelligencia a fizikai testtől. Ha az intelligencia-erőket idő előtt vesszük használatba, az a szervezet deformálódásához vezethet.

A gyermek éterteste saját erőivel először még az átöröklési erők modellje szerint dolgozik, amelyeket azonban fokozatosan át kell alakítani. Főképpen az agy és az idegrendszer fejlődik ki, amelyeknek kialakulása az első hét évben bizonyos lezáródáshoz érkezik el. Minthogy a gyermek éterteste az első életszakaszban még nem önálló, így minden környezeti befolyás mélyen belenyúl a belső organizációba anélkül, hogy az, ami egyéni, szembeszállna vele. A gyermek a külvilágot érzékszervei útján erőteljesen átéli. A kisgyermek elsősorban érzékszervi lény.

A felnőtt az érzéki benyomásokat erős kontroll alatt tartja, míg a kisgyerek ezeknek védtelenül ki van szolgáltatva. Mindaz, amit érzékel, öntudatlanul befolyásolja vérkeringését, légzési folyamatát, szerveinek felépítését. „A gyermek teste ideg-érzékszervi rendszerének közvetítésével környezetének, elsősorban morális környezetének lenyomata.”

A kisgyermek tehát teljesen átadja magát környezetének: a világ jóságába vetett mély bizalomban él, és ezért állandóan arra törekszik, hogy környezetét utánozza. Óriási felelősség hárul azokra, akikben a gyermek megbízik.

A gyermek individualitása belépett a földi világba. Az én még nem képes tudatosan a testben tevékenykedni, az első években azonban fokról-fokra beledolgozza magát a testi organizációba. Láthatjuk, hogyan hozza belső mivoltából fokozatosan felszínre az arkifejezést, és hogyan jut lassanként érvényre organizmusa felett. A felegyenesedésben, a járásban, a beszédben az én jut kifejeződésre. A gyermek fejlődése azt mutatja, hogy az én „bekebelezi”. Az alak az individualitás lenyomatává válik.

Van egy nagy veszedelem, ami korunkban egyre erősebben jelentkezik: a fizikaiság gyors fejlődése, ami korábban szilárdítja meg az organizmust. Így az elveszti alakíthatóságát, és nem tud teljesen az én hatása alá kerülni. Ezáltal az érés későbbi időszakában a személyiség szabad kibontakozása korlátozódik, és megnehezíti az önálló alkotó tevékenységet. Az ember a nivellált, szabványosított tömeg egy tagjává süllyed le. A későbbi szaka-

szokban mutatkozik meg, hogy e tekintetben milyen nagy jelentősége van a táplálkozásnak a korai életkorban.

A 7. és 14. év közötti fejlődés

Miután az első életszakaszban a központi idegrendszer kialakulása bizonyos módon lezárul, és szabaddá válnak az ehhez szükséges képzőerők, igénybe lehet venni a gyermek intellektuális képességeit. Elérkezik az iskolaérettség kora. A fogváltás dokumentálja, hogy a formaképzés első szakasza befejeződött. Az állkapcsok megnöttek, az arc kifermálódott, és egyre inkább a lelkeség kifejezője lesz.

A második hét év alatt az organikus alakíthatóság súlypontja a szív-tüdő területére, a ritmikus rendszerre tevődik át. Itt összpontosulnak a képzőerők, lerakva az emberi érzések alapjait. Az agy és az idegrendszer hatása csak az érzéki észlelésre és a gondolkodásra korlátozódik, az érzés és az akarat a többi szerv területén rögződik. Rudolf Steiner ezt már 1911-ben *Von Seelenrätseln* című könyvében leírta. Bier, az ismert sebészprofesszor utalt rá, hogy az érzés közvetlenül a vérkeringéshez kapcsolódik anélkül, hogy az idegek közvetítenék. Ezt „vérérzésnek” nevezte. A hetedik életév után mindeleelőtt az érzésvilág alapjai rakódnak le a hajlamok, a temperamentum, a jellem és a morális erők kifejlődésében. A nevelő mint példakép és autoritás hat a gyermekre. Megkísérl, hogy a gyermeket művészi cselekvésre ösztönözze.

Az iskolai fejlődés folyamán az intellektus, az érzés és az akarat kialakítását egyformán meg kell követelni. Ha az intellektust egyoldalúan ösztönözzük, zavarok keletkeznek az életvitelben. Akkor az iskola beteggé teszi a gyermeket.

A pubertástól a nagykorúságig

A nemi érés kezdetekor az asztrálist eloldódik burkától. Csak az Én nem szabad még. Csak a harmadik hétéves periódus végén ébred fel az ifjúban a saját cselekvés felelőssége, és csak ekkor tudja szabadon kinyilvánítani az akaratát. Ez folytonosan alakuló folyamat, számos átmenettel. A környezet tapasztalhatja – olykor fájdalommal –, milyen gyakran tüzesednek föl a lovak, és hogy a kocsihajtó, a gyermek saját Énje mennyire nem tartja őket hatalmában. A fiatal ember ebben a korban legtöbbször nem belátásból cselekszik, hanem abból az impulzusból, hogy önállóan, teljesen a saját erejéből cselekedjen. Napirenden vannak az ellenszegülések.

Mely szervrendszerek állnak most előtérben? Hogyan alapozzuk meg az organizmusban az akaratot? Az első korszakban az ideg-érzékszervi rendszer volt előtérben, aztán a ritmikus rendszer bontakozott ki a szívvel és a tüdővel, mint az érzések alapja. Most a hármas tagolású organizmus további részét kell megkülönböztetnünk, amelyben az Én lefekteti az alapját saját akarat kibontakozásának. Ez az anyagcsere- és végtagrendszer. A nemi érés inkább azáltal van kapcsolatban ezzel, hogy a végtagok elérjék megfelelő nagyságukat. Ennek megfelelően a fiatal ember örömet találja a mozgásban. Legtöbbször minden cél nélkül száguld, mert hiányzik még a nagykorúság megfontoltsága.

A cikket a márciusi számban folytatjuk

Kínálatunkból:

Stockmar festékek, kréták, gyurmák, fóliák.
Aquarellpapírok, ecsetek, rajztáblák, táblakréták.
Színes mesegyapjúk, filcek, babaanyagok, textilbabák, kesztyűbábok.
Fa- és fejlesztőjátékok, vonatok, babaházak.
Mesekönyvek, társasjátékok stb.

Katica®

Fa- és fejlesztőjáték bolt

Budapest VII., Király u 101. / Lövölde térenél / Telefon: 46-22-388
Nyitva: H-P 10-18, Szo. 10-13.

Federico García Lorca

VÉRNÁSZ

című drámáját bemutatja a

**VALAHA
VOLTAK**
SZÍNHÁZA

Rendező: Kiss Péter

Az előadások időpontjai:

február 24. vasárnap 20 óra

február 25. hétfő 20 óra

március 2. vasárnap 20 óra

március 3. hétfő 20 óra

Az előadások helyszíne:
Zöld Macska Diákpince
Budapest IX. Üllői út 95.
Belépő: 600Ft

